

Organisasjonens relevans for resultater på landnivå

Ulike vurderinger og evalueringer av UNDP, blant dem NORADs resultatrapport for 2008 og den svenske gjennomgangen av de multilaterale bistandsorganisasjonene fra 2009, gir jevnt over et positivt bilde av UNDP. Effektivitetsstudier gjennomført av det britiske Overseas development Institute og DFID gir UNDP topp karakter blant multilaterale institusjoner som ble vurdert, deriblant Verdensbanken. Likevel er det rom for forbedring på sentrale områder, særlig forbedring av resultatmatriser, indikatorer og tilhørende verktøy for rapportering på måloppnåelse. UNDP har også et forbedringspotensial når det gjelder bruk av nasjonale systemer. Det er også en viss overlapp i mandat med internasjonale finansieringsinstitusjoner og behov for et tettere samarbeid og klarere arbeidsdeling på landnivå.

Multilateral Organisations Performance Assessment Network (MOPAN) gjennomfører i år en spørreundersøkelse om UNDP blant ansatte på medlemslandenes kontorer i utvalgte land samt hovedkvarternivå. En tilsvarende undersøkelse ble foretatt i 2007. Denne rapporten viser blant annet at organisasjonens bidrag til den nasjonale policy dialogen oppfattes som positiv, at UNDPs arbeid syntes godt innrettet etter nasjonale prioritering men at bidraget til kapasitetsutvikling ble oppfattet som ujevnt og det ble uttrykt ønske om at UNDP skulle hatt en sterkere talsmannsrolle når det gjaldt mer sensitive områder. UNDP ble oppfattet som en sentral aktør innen koordinering og harmonisering både innen FN-systemet og blant givere.

Utviklingstrender

UNDPs ledelse har et sterkt fokus på bedring av resultatbasert styring og ikke minst kommunikasjon av resultater. UNDPs nye leder Helen Clark har også gitt uttrykk for at hun ønsker å styrke organisasjonens profil og fokus. Fattigdomsbekjempelse og klima trekkes fram som hovedprioritet.

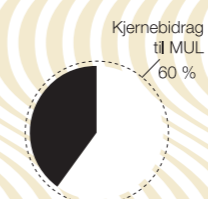
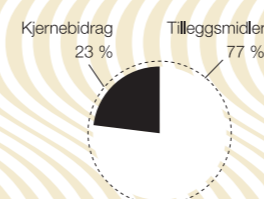
Fokus framover vil være på gjennomføring av pågående reformprosesser, inkludert administrative samordningstiltak og skillet mellom UNDPs koordinerende og utøvende rolle, og styrking av organisasjonens resultatbaserte fokus.

I 2008 lyktes UNDP i å mobilisere kjernebidrag i tråd med budsjettet, mens andre midler lå 6% lavere enn budsjettet. UNDP forventer en nedgang på inntektssiden i 2009 og 2010 som følge av finanskrisen. Den høye andelen av øremerkede midler er en utfordring for organisasjonens evne til å planlegge og omfordele midler ved omprioriteringer som f.eks følge av finanskrisen.

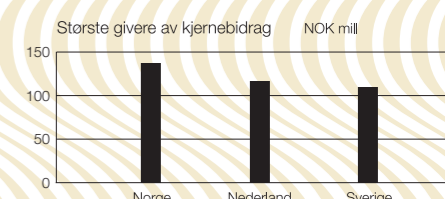
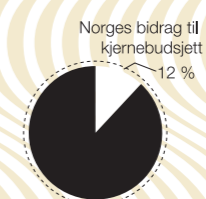
UNDP

I. Faktadel

FNS UTVIKLINGSPROGRAM



NORGE OG UNDP



Type org.: Frivillig finansiert fond

Hovedkvarter: New York (135 landkontor)

Leder: Helen Clark (New Zealand)

Internettadresse: www.undp.org www.undp.no

Styremøter i 2009:

19 – 22 januar
26 mai – 5 juni
8 – 11 september

Totale ressurser i 2008: Totale ressurser: USD 4,7 mrd.
Kjernebidrag: USD 1,1 mrd. Tilleggsmidler: USD 3,6 mrd.

Andel av kjernebudsjettet til minst utviklede land og lavinntektsland : Kjernebidrag til MUL-land: 60 %
Kjernebidrag til lavinntektsland: 85-91%

Norge i styret: Norge medlem i styret fra 2007 til 2009.

Norske ansatte: 26 i de profesjonelle kategoriene.
10 junioreksperter kommer i tillegg.

Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet

UNDP tilstedeværelse i Norge: Oslo Governance Centre, Nordic Liaison Office og UNDPs næringslivssamarbeid.

Norges totale bidrag 2008: Totalt bidrag: NOK 1,4 mrd.
Kjernebidrag: NOK 770 mill. Tilleggsmidler: NOK 630 mill.

Norges bidrag til kjernebudsjettet: 12 %

Største givere av kjernebidrag:

Norge: NOK 1,4 mrd
Nederland: NOK 1,2 mrd
Sverige: NOK 1,1 mrd

1 USD: 5,60 NOK. Alle tall fra 2008

Design og produksjon: Dugg Design as / www.duggdesign.no Trykk: Arkon kopi og digitaltrykk

Utenriksdepartementet
Besøksadresse:
7. juni-plassen/ Victoria Terrasse, Oslo

Postadresse:
Postboks 8114 Dep.
N-0032 OSLO

Ved spørsmål, kontakt FN-seksjonen på e-postadresse: fnssek@mfa.no
Profilarkene er også tilgjengelige på:
www.regjeringen.no/nb/dep/ud/tema/FN/Faktaark



UTENRIKSDEPARTEMENTET

Mandat og virkeområder

UNDP står i en særstilling i FN-systemet, som bindeledd mellom FN sentralt og FN på landnivå i arbeidet for å skape utvikling og redusere fattigdom. UNDP har en sentral rolle i å samordne og integrere FNs samlede utviklingsaktiviteter. Samordning på landnivå skjer gjennom gjennom UNDAF (FNs rammeverk for utvikling) og den stedlige koordinatorfunksjonen på landnivå som UNDP administrerer på vegne av resten av FN-systemet. UNDPs leder er også leder for FNs utviklingsgruppe (UNDG) som samler alle FN-organisasjon-

enes ledere. UNDP leder dermed arbeidet med å styrke og effektivisere FNs utviklingsaktiviteter.

UNDPs mandat er å bistå enkelte utviklingsland med rådgivning, politikkutforming og – gjennomføring med sikte på å styrke utviklingslandenes evne til å fremme egen utvikling. UNDP har en klar fattigdomsprofil og er med sitt nett av land- og regionkontorer en god representant for FNs målsetting om universell tilstedeværelse. UNDPs styrke på landnivå, ligger



UTENRIKSDEPARTEMENTET

blant annet i rollen som nøytralt bindeledd («honest broker») mellom myndighetene og bilaterale givere, og samarbeidet med nasjonale krefter og andre organisasjoner for å finne lokale løsninger på globale og nasjonale utfordringer. UNDP har fått et særlig ansvar for å koordinere nasjonal og global innsats for å nå FNs tusenårsmål, å måle framgang, foreslå tiltak og drive informasjonsarbeid. UNDP utgir hvert år Human Development Report, en uavhengig rapport om sentrale utviklingsspørsmål med nyskapende analyser og policyanbefalinger. Rapporten inneholder også Human Development Index som tilbyr oppdatert statistikk om menneskelig utvikling.

Viktige prioriteringer:

UNDPs strategiske plan for 2008 – 2011 var et stort steg i riktig retning for å styrke fokus for UNDPs arbeid samt stadfeste skiftet fra prosjektorientert til kunnskapsbasert organisasjon. UNDPs virksomhet ble strammet inn rundt fire hovedinnsatsområder:

- 1: Fattigdomsbekjempelse og oppnåelse av tusenårsmålene
- 2: Demokratisk styresett
- 3: Kriseforebygging og gjenoppbygging
- 4: Miljø og bærekraftig utvikling

Hovedmålene operasjonaliseres i form av delmål med tilhørende resultatmatrise og indikatorer. UNDP knytter sitt arbeid på landnivå til de nasjonale fattigdomsstrategiene og til FNs tusenårsmål med kapasitetsbygging som kjerneaktivitet. Likestillingsperspektiv skal være en integrert dimensjon og UNDP skal også bidra til å fremme en rettighetsbasert tilnærming til utvikling.

Norsk politikk overfor UNDP

Norge vil videreføre den politiske og økonomiske støtten til UNDPs arbeid og legger særlig vekt på UNDPs sentrale rolle i det globale utviklingssamarbeidet, i fattigdomsbekjempelsen og i oppfølgingen av FNs tusenårsmål. Fra norsk side ønsker vi å videreutvikle organisasjonens rolle innen godt styresett og demokratibygging, styrke arbeidet med forebygging av krise og konflikt særlig i forbindelse med overgangen fra nødhjelp til langsiktig utvikling, og støtte opp om UNDPs koordinerings- og pådriverrolle i FN-reform. Norge vil fortsette å arbeide for et mer fokusert UNDP med styrket resultatbasert styring. Likestilling og rettighetsbasert tilnærming blir viktige prioriteringer fra norsk side. Norge vil fortsette å yte tilleggsmidler til UNDPs arbeid med koordinering, godt styresett, kriseforebygging og tidlig gjenoppbygging samt miljø og energi. Norge vil også arbeide for dreining fra øremerkede til generelle bidrag til UNDPs kjernebudsjett.

På basis av strategisk plan ga Norge et flerårig tilsagn om støtte som, med forusettning om Stortingets samtykke, forplikter oss til et årlig kjernebidrag på dagens nivå fram til 2011. Norge vil fortsette å arbeide sammen med UNDP for å øke antallet nordmenn i organisasjonen.

UNDPs oppnådde resultater i 2008

UNDPs styrke og største komparative fortrinn er den nær-universelle tilstedeværelsen og det brede mandatet. Samtidig innebærer dette en risiko for at organisasjonen «sprer seg for tynt» og at profilen blir utydelig. Første rapport om gjennomføring av strategisk plan ble lagt fram for styret juni 2009. Det var for tidlig å si noe om effekten av UNDPs arbeid og måloppnåelsen, og rapporten var i stor grad beskrivende. Neste års rapport vil ha et mer resultatorientert fokus.

UNDPs arbeid med fattigdomsreduksjon i 2008 støttet utvikling av «tusenårsmålsbaserte» fattigdomsstrategier som fokuserte på vekst og arbeid samt reduksjon i økonomiske, kjønnsmessige og sosiale ulikheter; støtte til nasjonal og lokal kapasitet for planlegging, overvåkning og evaluering av tusenårsmålene og nasjonale utviklingsmål. Bevisstgjørign av behovet for særlig fokus på de fattigste stod sentralt. UNDP legger i sitt arbeid vekt på at økonomisk vekst bidrar ikke til å redusere fattigdom med mindre de fattige og marginaliserte står sentralt, og kvinner inkluderes på like vilkår. Derfor står likestillingsperspektivet sentralt og det legges vekt på styrking av det sivile samfunn. UNDP har de siste årene økt programvirksomhet rettet mot privat sektor, ofte i samarbeid med UNIDO og UNCDF. I siste halvdel av 2008 arbeidet UNDP med å kartlegge konsekvensene av finanskrisen for fattige land og sårbare grupper og UNDPs utviklingsnettverk ble mobilisert for å dele informasjon om iverksatte tiltak og deres effekt. Sør-sør samarbeid stod særlig sentralt i dette arbeidet.

Godt styresett er en forutsetning for effektiv fattigdomsbekjempelse. UNDPs arbeid innen godt styresett fokuserte i stor grad på styrking av nasjonal, regional og lokal konflikt-løsningskapasitet og forvaltning av offentlige tjenester (inkludert anti-korrupsjonsarbeid). UNDP har bidratt med støtte til forberedelse og avvikling av valg i 14 land og blir stadig bedt om mer omfattende og langsiktig støtte. Økt etterspørsel etter tiltak innen styrking av log og rett og menneskerettighetsrelaterte aktiviteter er en positiv utvikling.

UNDP har utviklet spesiell kompetanse på bistand i skjæringspunktet mellom sikkerhet og utvikling. Ett av fire programland befinner seg enten i krise, konflikt eller postkonflikt. UNDP har en ledelsesrolle for koordinering av arbeidet med tidlig gjenoppbygging gjennom den såkalte «klyngetilnærmingen» for koordinering av humanitært arbeid.

UNDPs arbeid med kriseforebygging og gjenoppbygging favner bredt og inneholder tiltak for å støtte gjenoppbygging av sosio-økonomisk infrastruktur til etablering av grunnleggende lov og rettsmekanismer i post-konflikt situasjoner og opprettelse av nasjonale beredskapsplaner/-mekanismer for å forebygge naturkatastrofer. Norge har samarbeidet nært med UNDP i arbeidet med landminekonvensjonen og arbeidet mot klaseammunisjon.

Innen arbeidet med miljø og bærekraftig utvikling har UNDP økt fokuset på klima, miljø som tverr-gående tema og energispørsmål. Som svar på kritikk i en evaluering av UNDPs arbeid innen miljø og energi i 2007 har UNDP økt fokus på integrering av miljøperspektivet i nasjonale planverk for fattigdomsreduksjon med spesielt fokus på å bygge opp landenes kapasitet til å forvalte egne naturressurser. Etterspørsel etter støtte til klimatilpasning og assistanse til forberedelse av klimaforhandlingene har økt det siste året.

Rapportering på likestilling og kvinners rettigheter som tverrgående tema er fortsatt ikke godt nok ivarett, og det er behov for å styrke dette fokuset i UNDPs programvirksomhet på landnivå. UNDP deltar i sentrale koordineringsmekanismer innen FN-systemet for tiltak rettet mot likestilling og kvinners rettigheter, blant annet «UN-Action» for bekjempelse av seksualisert vold.

Gjennom FNs stedlige representanter har UNDP bidratt vesentlig til FN-reform og koordinering i 2008. En avtale som klarere definerer ansvars- og rollefordeling mellom FNs stedlige representant og øvrige organisasjoners representanter på landnivå var en viktig milepæl for å styrke samarbeid på landnivå og bidra til et mer enhetlig FN. Lederen av UNDP har i kraft av sin rolle som leder av UNDG vært en sentral pådriver for å bringe reformprosessen framover.

Norge har hatt en handlingsplan for rekruttering av nordmenn til UNDP som innebærer at antall nordmenn ansatt i

UNDP skulle økes. For perioden 2006 – 2008 ble ikke målene nådd, og UNDP har forpliktet seg til forsterket innsats på dette området. En ny handlingsplan er under utarbeidelse.

HKH Kronprins Haakon Magnus fortsatte sitt engasjement som «goodwill ambassadør» for UNDP også i 2008. Fremme av tusenårsmålene er hovedfokus for hans engasjement og mobilisering av ungdom til støtte for tusenårsmålene er en sentral målsetting. HKH Kronprinsen besøkte i 2008 UNDPs arbeid i Mongolia.

Norske initiativ i 2008 -2009

- Norge skal være pådriver for økt samordning og FN-reform i tråd med FN-reformpanelets forslag.
- Norge skal bidra til å styrke organisasjonens resultatfokus, i samarbeid med likesinnede land.
- Norge skal arbeide for integrering av likestilling og kvinners rettigheter i all UNDPs virksomhet.
- Norge skal arbeide for integrering av rettighetsbasert tilnærming i UNDP.
- Norge har tatt initiativ til et samarbeid med UNDP om væpnet vold agendaen (inkludert håndvåpen).
- Styrke UNDPs arbeid innen kriseforebygging og gjenoppbygging. Norge har tatt initiativ til en uavhengig evaluering av UNDPs arbeid med tidlig gjenoppbygging (early recovery).
- Gjennomføring av handlingsplan for rekruttering av nordmenn til UNDP (2006-2008) og utarbeidelse av ny handlingsplan.

II. Vurderingsdel

Som del av den nye strategiske planen har UNDP også utviklet et resultatrammeverk for organisasjonsmessig endring og bedre forvaltning. Det er tatt skritt for å gjennomføre planen, blant annet innføring av nye planleggings- og rapporteringsverktøy, bedring av oppfølgings- og kontrollmekanismer samt bedre og mer systematisk opplæring. En evaluering fra 2007 av UNDPs resultatbaserte styring konkluderte med at UNDP måtte forankre en kultur for resultatbasert styring og –rapportering. Mange viktige tiltak er iverksatt, men det er fortsatt rom for forbedring. Når det

gjelder interne evalueringer så regnes UNDPs sentrale evalueringsenhet for å være svært uavhengig mens det har blitt påpekt svakheter ved de landbaserte program/prosjektbaserte evalueringene som ofte foretas av landkontoret selv. Hovedparten av UNDPs programmidler er øremerkede, ofte ned til prosjektnivå. I kombinasjon med UNDPs svært desentraliserte struktur kan dette føre til at prioriteringer fra styret og hovedkvarternivå ikke nødvendigvis gjennomføres på landnivå der programmer tilpasses en nasjonal kontekst og givernes ønsker.